

POSTANOWIENIE

Dnia 5 stycznia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński (przewodniczący)

SSN Marian Buliński (sprawozdawca)

SSN Edward Matwijów

bez udziału stron w sprawie W. S., po rozpoznaniu w Izbie Wojskowej na posiedzeniu w dniu 5 stycznia 2015 r., wniosku pełnomocnika wnioskodawcy R. S. o wznowienie postępowania o zadośćuczynienie zakończonym prawomocnym wyrokiem Wojskowego Sądu Okręgowego w P. z dnia 7 stycznia 2009 r., na podstawie art.art. 540 § 2 k.p.k., 544 § 2 i 3 k.p.k. i art. 547 § 2 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

- 1. wznowić postępowanie w sprawie W. S.;**
- 2. uchylić zaskarżony wyrok Wojskowego Sądu Okręgowego w P. z dnia 7 stycznia 2009 r., i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Wojskowemu Sądowi Okręgowemu w P.;**
- 3. kosztami procesu obciążyć Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Prokurator Rejonowy w G. postanowieniem z dnia 17 grudnia 1983 r. zastosował wobec W. S. środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania w związku z zarzutem dopuszczenia się przestępstwa określonego w art. 282 § 1 k.k. w zb. z art. 278 § 1 k.k. i w zb. z art. 273 § 2 k.k. W śledztwie zarzucono W. S. ponadto popełnienie przestępstwa określonego w art. 132 k.k. Sąd

Wojewódzki w G. po rozpoznaniu zażalenia W. S. postanowieniem z dnia 10 kwietnia 1984 r. uznał się niewłaściwym i sprawę według właściwości przekazał Sądowi Marynarki Wojennej. Sąd Marynarki Wojennej postanowieniem z dnia 14 kwietnia 1984 r. nie uwzględnił zażalenia W. S. i utrzymał w mocy zastosowany wobec niego środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania. Postanowieniem z dnia 12 czerwca 1984 r. Sąd Marynarki Wojennej przedłużył wobec W. S. okres trwania tymczasowego aresztowania do dnia 15 sierpnia 1984 r. W dniu 27 lipca 1984 r. Prokurator Marynarki Wojennej na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 lipca 1984 r. o amnestii umorzył postępowanie przygotowawcze wobec W. S. i w tym samym dniu uchylono wobec niego zastosowany środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania. W dniu 3 czerwca 1989 r. W. S. zmarł.

Naczelny Prokurator Wojskowy postanowieniem z dnia 3 marca 1993 r. zmienił wyżej wymienione postanowienie o umorzeniu śledztwa w części dotyczącej podstawy umorzenia przez przyjęcie na podstawie art. 11 pkt 1 k.p.k., że W. S. nie popełnił zarzucanych mu przestępstw.

Postanowieniem Sądu Marynarki Wojennej z dnia 20 kwietnia 1994 r., na podstawie art. 487 § 4 k.p.k. oraz art. 490 § 1 pkt 1 k.p.k., zasądzone tytułem odszkodowania za oczywiste niesłuszne tymczasowe aresztowanie W. S., m.in. na rzecz R. S. kwotę 13 906 000 zł (k. 105-108). Wojskowy Sąd Okręgowy w P. postanowieniem z dnia 21 lipca 2008 r. na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. umorzył postępowanie w przedmiocie zasądzenia zadośćuczynienia z wniosku R. S. z tytułu niesłusznego tymczasowego aresztowania W. S. Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 16 września 2008 r. sygn. akt: WZ 55/08, po rozpoznaniu zażalenia wnioskodawczynie uchylił zaskarżone postanowienie i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Wojskowemu Sądowi Okręgowemu w P.

W dniu 19 maja 2008 r. R. S., żona W. S., na podstawie art. 1 ust. 5 ustawy z dnia 19 września 2007 r. (Dz.U. Nr 191, poz. 1372), do Sądu Marynarki Wojennej złożyła wniosek o zadośćuczynienie za doznaną krzywdę wynikłą z niewątpliwie niesłusznego zastosowania tymczasowego aresztowania jej męża W. S. (k. 2-3).

W toku rozprawy przed Wojskowym Sądem Okręgowym w P. w dniu 7 stycznia 2009 r. wnioskodawczyni popierając wniosek o zadośćuczynienie domagała się zasądzenia kwoty 50 000 zł (k. 65-66).

Wojskowy Sąd Okręgowy w P. prawomocnym wyrokiem z dnia 7 stycznia 2009 r., na podstawie art. 8 ust. 1 i 1a w zw. z art. 11 ust. 1 i art. 13 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz.U. Nr 34, poz. 149 ze zm.), po rozpoznaniu sprawy z wniosku R. S. o zasądzenie zadośćuczynienia z tytułu niesłusznego aresztowania jej męża W. S. postanowieniami Prokuratora Rejonowego w G. z dnia 17 grudnia 1983 r., oraz b. Sądu Marynarki Wojennej z dnia 12 czerwca 1984 r., zasądził od Skarby Państwa na rzecz R. S. kwotę 8 333,33 zł, tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wynikłą z niesłusznego aresztowania jej męża W.S. cyt. wyżej orzeczeniami.

Sąd pierwszej instancji określając wysokość zadośćuczynienia miał na uwadze następujące okoliczności: W.S. przebywał w areszcie przez okres 7 miesięcy i 10 dni, zastosowanie tymczasowego aresztowania skutkowało przerwaniem leczenia ciężkiego schorzenia kardiologicznego, co spowodowało znaczne pogorszenie jego stanu zdrowia, w okresie pobytu w areszcie uniemożliwiano mu kontakty z żoną i dwojgiem nieletnich dzieci, ponadto został pobity przez współwięźnia przez co doznał licznych obrażeń ciała.

Powyższe okoliczności spowodowały, że Sąd *meriti*, jako adekwatną do tychże okoliczności, przyjął maksymalną kwotę zadośćuczynienia (25 000 zł), określoną w ustawie z dnia 19 września 2007 r. (Dz.U. Nr 191, poz. 1372) o zmianie ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu (...).

W związku z tym, że W. S. miał na utrzymaniu, oprócz żony R. S., także dzieci M. i E. S., zasądzona kwota zadośćuczynienia na rzecz R. S. była rezultatem podzielenia kwoty 25 000 zł przypadającej na trzy osoby uprawnione do zadośćuczynienia. Ponadto prawomocnym wyrokiem Wojskowego Sądu Okręgowego w P. z dnia 8 kwietnia 2009 r., na podstawie art. 11 ust. 1 w zw. z art. 8 ust. 1, ust. 1a ustawy o uznaniu za nieważne (...), zasądzono od Skarby Państwa

na rzecz wnioskodawców E. S. i M. S. kwoty po 8.333,33 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę (k.90-92).

W dniu 14 października 2014 r. pełnomocnik R. S. złożył wniosek o wznowienie postępowania zakończonym prawomocnym wyrokiem Wojskowego Sądu Okręgowego w P. z dnia 7 stycznia 2009 r.

Na podstawie art. 540 § 2 k.p.k. oraz art. 547 § 2 k.p.k., wniósł o wznowienie tegoż postępowania i o uchylenie powyższego wyroku i przekazanie sprawy Wojskowemu Sądowi Okręgowemu w P. do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu wniosku podniesiono w pierwszej kolejności fakt, że wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 1 marca 2011 r., P 21/09, stwierdzono niezgodność art. 8 ust. 1a ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne (...), dodany ustawą z dnia 19 września 2007 r. o zmianie ustawy o uznaniu za nieważne (Dz.U. Nr 191, poz. 1372) z art. 64 ust. 2 w zw. z art. 32 ust. 1 i art. 2 oraz z art. 41 ust. 5 w zw. z art. 77 ust. 1 i art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W tej sytuacji, zdaniem wnioskującego, ustawowe ograniczenie maksymalnej kwoty odszkodowania i zadośćuczynienia przestało funkcjonować w obrocie prawnym, w związku z tym przysługująca kwota zadośćuczynienia wnioskodawczyni może być ustalana swobodnie w ponownym postępowaniu o okoliczności podniesione zarówno w wyroku Wojskowego Sądu Okręgowego w P. z dnia 7 stycznia 2009 r., jak również o okoliczności sygnalizowane w pkt. II wniosku o wznowienie postępowania.

Sąd Najwyższy rozważył.

Wniosek jest zasadny. Zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 1 marca 2011 r., P-21/09, wymieniony na wstępie art. 8 ust. 1a ustawy o uznaniu za nieważne (...), stracił moc z dniem 1 marca 2011 r., a w oparciu o ten artykuł Wojskowy Sąd Okręgowy w P. w wyroku z dnia 7 stycznia 2009 r. zasądził na rzecz wnioskodawczyni zadośćuczynienie, podkreślając, że jego wysokość oparł o maksymalną kwotę wynikającą z cyt. ustawy o uznaniu za nieważne (...). Zatem

nic nie stoi na przeszkodzie, by w ponownym postępowaniu o określenie adekwatnej kwoty zadośćuczynienia przysługującej wnioskodawczyni, okoliczności sygnalizowane przez pełnomocnika w uzasadnieniu wniosku o wznowienie postępowania mogły być swobodnie oceniane przez Sąd pierwszej instancji.

Mając to na uwadze, na podstawie art. 544 § 2 k.p.k. oraz art. 547 § 2 k.p.k., należało wznowić postępowanie w niniejszej sprawie, uchylić zaskarżony wyrok Wojskowego Sądu Okręgowego w P. z dnia 7 stycznia 2009 r., i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania temu Sądowi z powyższymi zaleceniami w zakresie oceny okoliczności związanych z miarkowaniem kwoty zadośćuczynienia przysługującej wnioskodawczyni.

O kosztach procesu o wznowienie postępowania orzeczono na podstawie art. 639 k.p.k.